

SPECTRUM HOUSE
DÜŞÜNCE VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

TÜRKİYE GENELİ SEÇİM GÜNDEMİ VE SEÇMEN NABZİ RAPORU

EKİM 2024

YÖNETİCİ ÖZETİ

Spectrum House Düşünce ve Araştırma Merkezi olarak, Türkiye genelinde seçmenlerin siyasal eğilimlerini ölçmek amacıyla, 1-9 Ekim 2024 tarihleri arasında, 18 yaş ve üzeri 2.235 katılımcı ile bir araştırma gerçekleştirdik.

Araştırma İstanbul, İzmir, Adana, Diyarbakır, Bursa, Ankara, Zonguldak, Kayseri, Van, Balıkesir, Trabzon ve Ağrı olmak üzere 12 ilde, Türkiye'nin NUTS1 (12 il) bölgelerinde CATI veri toplama tekniği kullanılarak yürütülmüştür. Temsili bir örneklem seçimi, TÜİK verileri ve 14 Mayıs 2023 genel seçim sonuçlarına dayandırılmış olup, %95 güven aralığında ve %2.07 hata payı ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın kapsamı ve temel bulgular

Araştırma kapsamında dört temel başlık ele alınmıştır:

- 1- **Erken seçim talebi**
- 2- **Son bir yılda ekonomik durumdaki değişiklikler**
- 3- **Siyasi parti liderlerinin kamuoyu nezdindeki beğeni ve beğenmeme oranları**
- 4- **Bu pazar seçim olursa oy tercihi**

Erken seçim talebi: Erken seçim tartışmaları Türkiye'de siyasetin merkezinde yer almaya devam etmektedir. Katılımcılara "Erken seçim yapılmalı mı?" sorusu yöneltildiğinde, %58,5 oranında bir çoğunluk erken seçim yapılmasını desteklemektedir. Buna karşın, %41,5'lik bir kesim erken seçim istemediğini belirtmiştir. Son bir yılda ekonomik durumunuz nasıl değişti sorusuna katılımcıların %71,7'si kötüye gitti, %16,4'ü değişmedi, %11,9'u iyiye gitti yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçlar, halkın önemli bir kısmının mevcut siyasal ve ekonomik gidişattan memnun olmadığını ortaya koyarken, diğer bir kesimin ise statükonun devamından yana olduğunu göstermektedir.

Araştırma verileri ışığında elde edilen bulgulara bakıldığında eğitim düzeyi arttıkça erken seçim talebinin yükseldiğini, gençlerin diğer yaş gruplarına kıyasla erken seçimi daha fazla istediği görülmektedir. Gençler, özellikle gelecek kaygısı ve değişim talepleri doğrultusunda erken seçimi bir çıkış yolu olarak görmektedir. Yaşlı seçmenler ise geçmiş deneyimlerinin etkisi ve istikrar arayışı nedeniyle daha az erken seçim istemektedir.

Siyasi liderlerin beğeni oranları: Siyasi liderlerin beğeni ve beğenmeme oranları, Türkiye'deki kutuplaşmayı derinleştiren önemli bir gösterge olarak ön plana çıkmaktadır. Araştırma bulguları, liderlerin halk nezdindeki olumsuz algısının oldukça yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum halkın değişim arzusunu yansıtması açısından oldukça dikkat çekicidir.

- **Recep Tayyip Erdoğan** %34 beğeni ve %55,3 beğenmeme oranı ile en çok öne çıkan siyasi lider olarak ölçülmüştür. Kararsızların oranı %10,7 olup, Erdoğan'a yönelik halkın

büyük bir bölümünün net bir görüşe sahip olduğunu göstermektedir. Buna rağmen, beğeni oranının %34 olması, Erdoğan'ın hala önemli bir tabana sahip olduğunu işaret etmektedir.

- **Özgür Özel** %32,7 beğeni ve %50,8 beğenmeme oranı ile Erdoğan'a yakın bir konumda yer almakta, ancak kararsız oranı %16,5 ile dikkat çekmektedir. Bu yüksek kararsızlık oranı, Özel'in kamuoyunda henüz tam olarak şekillenmemiş bir lider olduğunu göstermektedir.
- **Fatih Erbakan** %27,2 beğeni oranına sahipken, beğenmeme oranı %58,2 gibi yüksek bir seviyededir. %14,6 kararsız oranı ise onun da özellikle muhafazakâr kesim içinde hâlâ şekillenmekte olan bir lider olduğunu düşündürmektedir.
- **Devlet Bahçeli** %22,8 beğeni oranı ve %67,9 ile beğenmeme oranına sahip liderdir. Bahçeli, kamuoyunun geniş bir kesimi tarafından olumsuz bir şekilde algılanmaktadır ve siyasi tabanı oldukça sınırlıdır.
- **Tuncer Bakırhan** ve **Musavat Dervişoğlu** sırasıyla %12,4 ve %12,9 beğeni oranına sahipken, beğenmeme oranları %67,3 ve %68,2 ile yüksek seviyededir. Bakırhan %20,3 ve Dervişoğlu'nun %18,9 ile en yüksek kararsızlık oranına sahip olması, halkın henüz kendileriyle ilgili net bir görüşe sahip olmadığını, ancak eğilimin genel olarak olumsuz olduğunu göstermektedir.

Genel olarak, tüm liderlerin beğenmeme oranları %50'nin üzerinde seyretmektedir. Bu durum, Türkiye'deki siyasi arenada ciddi bir memnuniyetsizlik olduğunu ve liderler arası kutuplaşmanın yoğunlaştığını gözler önüne sermektedir. Beğeni oranlarının %35'i aşmaması, geniş halk kitleleri tarafından tam desteklenen bir liderin bulunmadığını ve liderler arasındaki siyasi rekabetin bölünmüş bir kamuoyuyla şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Oy Tercihleri: Bu pazar seçim olsa katılımcıların oy tercihleri incelendiğinde, 14 Mayıs 2023 genel seçim sonuçlarıyla karşılaştırıldığında önemli değişiklikler dikkat çekmektedir:

- Yaptığımız araştırmada bu pazar seçim olsa birinci partinin **kararsız** ve **oy kullanmayacağım** diyen seçmen kitlesi (%32,1) olduğu görülmektedir.
- **Zafer Partisi, Yeniden Refah Partisi** ve **Cumhuriyet Halk Partisi** en yüksek seçmen konsolidasyonuna sahip partiler olarak öne çıkmaktadır. Bu partiler hem mevcut seçmenlerini korumuş hem de yeni seçmen kazanarak tabanlarını genişletmiştir.
- **İYİ Parti** en düşük seçmen konsolidasyonuna sahip parti olarak görülmektedir. Araştırma, İYİ Parti'nin ciddi bir seçmen kaybı yaşadığını ortaya koymaktadır.
- **AK Parti** ve **MHP** de önceki seçimlere kıyasla önemli ölçüde seçmen kaybetmiş partiler arasında yer almaktadır. Özellikle bu partilerin seçmenleri arasında oy kullanmama ve kararsızlık eğiliminin oldukça yüksek olması dikkat çekici bir bulgu olarak alternatif arayışları ve gri alanı şekillendirmesi bakımından önemlidir.
- **DEM Parti** ise son genel seçimlerle kıyaslandığında oylarını büyük oranda korumaktadır. Araştırma DEM Parti'nin kısmi bir durağanlık içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu sonuçlar, Türkiye siyasetinde parti tabanlarının yeniden şekillendiğini ve seçmen eğilimlerinin değişime açık olduğunu göstermektedir. Zafer Partisi ve Yeniden Refah

Partisi'nin yükseliş, özellikle seküler sağ ulusalcı/milliyetçi ve muhafazakâr seçmenler arasında yeni bir arayışın işareti olarak değerlendirilebilir. AK Parti ve İYİ Parti'nin kayıpları ise, bu partilerin geleneksel tabanlarında çözümler yaşandığını ve seçmenlerinin başka alternatiflere yöneldiğini göstermektedir. CHP ise mevcut seçmenini büyük oranda korumuş ve diğer partilerden seçmen geçişlerinin yaşandığı bir parti olarak ön plana çıkmaktadır.

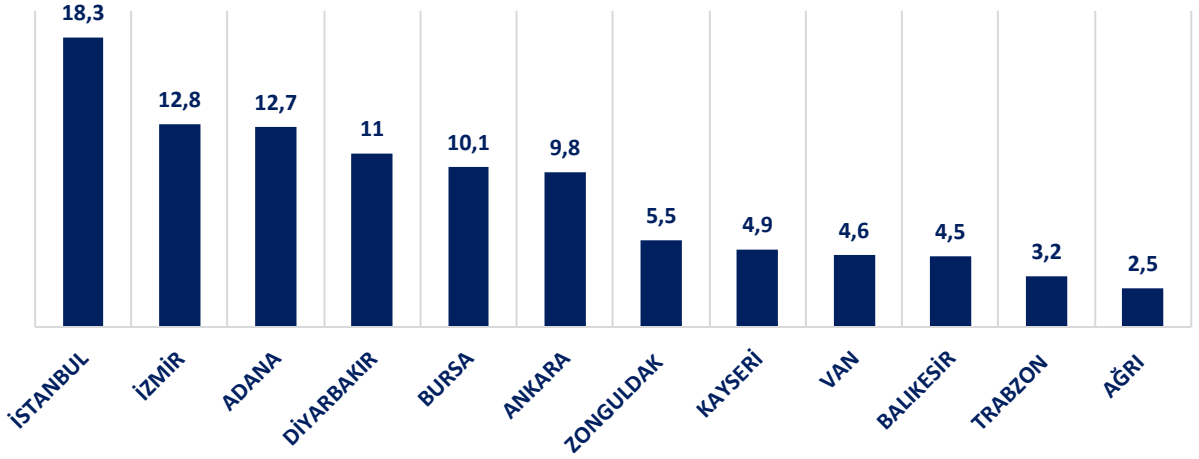
Araştırma bulguları, Türkiye siyasetindeki kutuplaşmanın derinleştiğini ve halkın mevcut liderlerden memnuniyetsiz olduğunu göstermektedir. Erken seçim talebi ve ekonomik durum hakkındaki olumsuz değerlendirmeler, halkın siyasal değişimle ilgili arayışını yansıtmaktadır. Seçmen eğilimleri ise, partiler arası dinamiklerin ve ittifakların yeniden şekilleneceğine dair güçlü işaretler vermektedir. Seçmenlerin yeni lider arayışında olduğu bu dönemde, siyasi partilerin stratejilerini gözden geçirmesi ve değişen toplumsal beklentilere uygun politikalar geliştirmesi büyük önem taşımaktadır.

Raporun saha çalışmasından veri setinin analizine kadar, öneri ve değerlendirmeleriyle araştırmaya katkı sunan çalışma ekibimize ve soruları sabırla dinleyip yanıtlayan katılımcılara çok teşekkür ediyoruz.

I. BÖLÜM:

**SOSYO-EKONOMİK
VE DEMOGRAFİK
BİLGİLER**

ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI İLLER

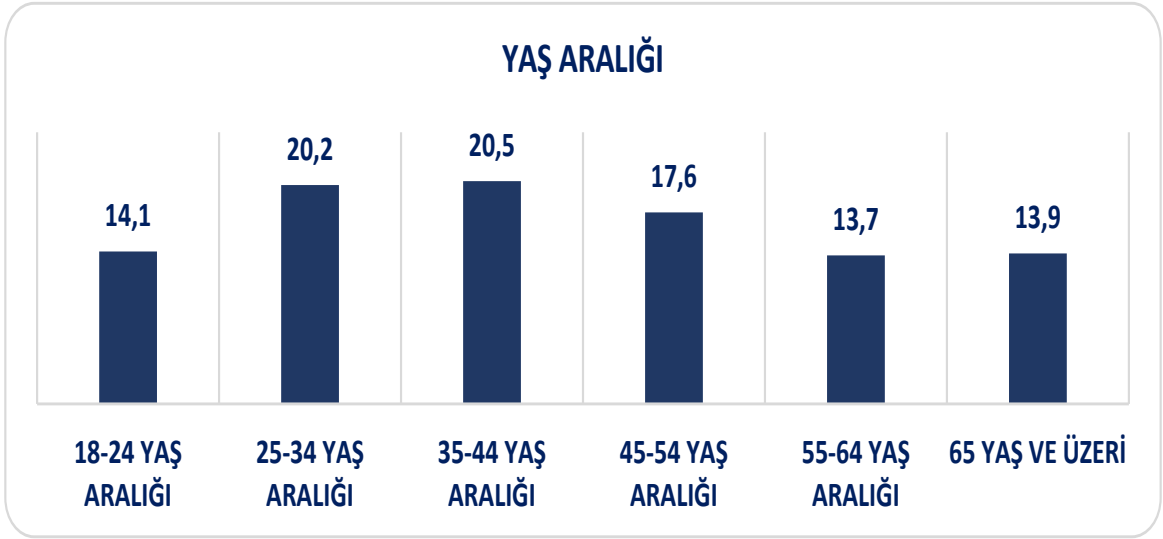

Araştırma İstanbul, İzmir, Adana, Diyarbakır, Bursa, Ankara, Zonguldak, Kayseri, Van, Balıkesir, Trabzon ve Ağrı olmak üzere 12 ilde gerçekleştirilmiştir.

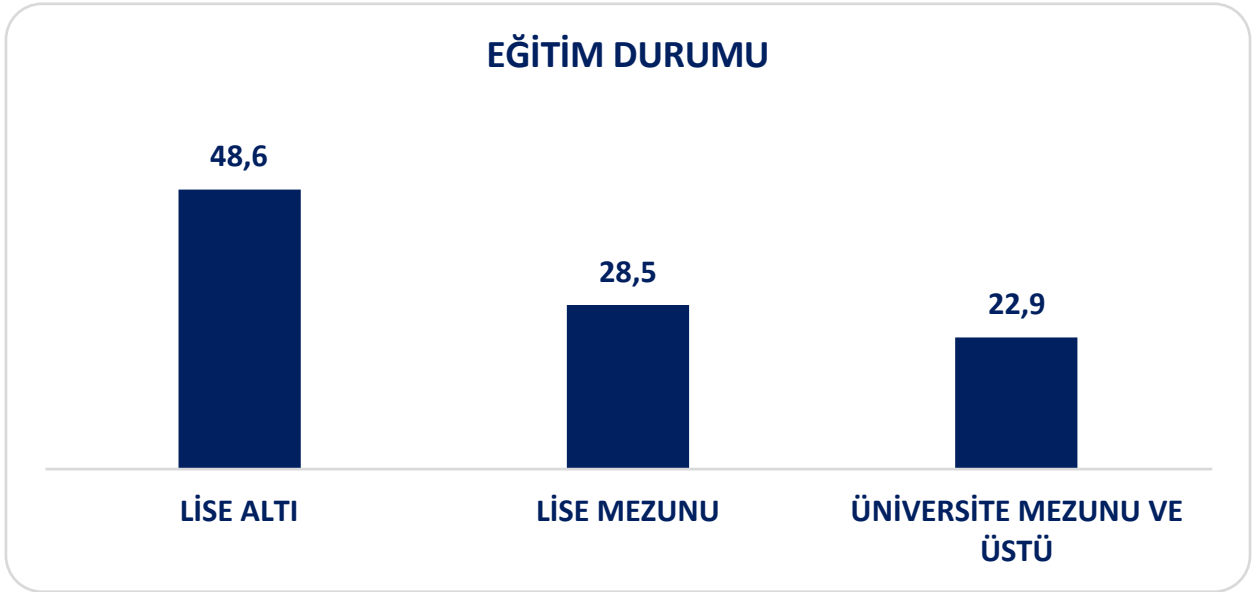
CİNSİYET

Katılımcıların %50'si kadınlardan, %50'si ise erkeklerden oluşmaktadır.

Katılımcıların %14,1'i 18-24, %20,2'si 25-34, %20,5'i 35-44, %17,6'sı 45-54, %13,7'si 55-64, %13,9'u ise 65 ve üzeri yaş aralığındadır.

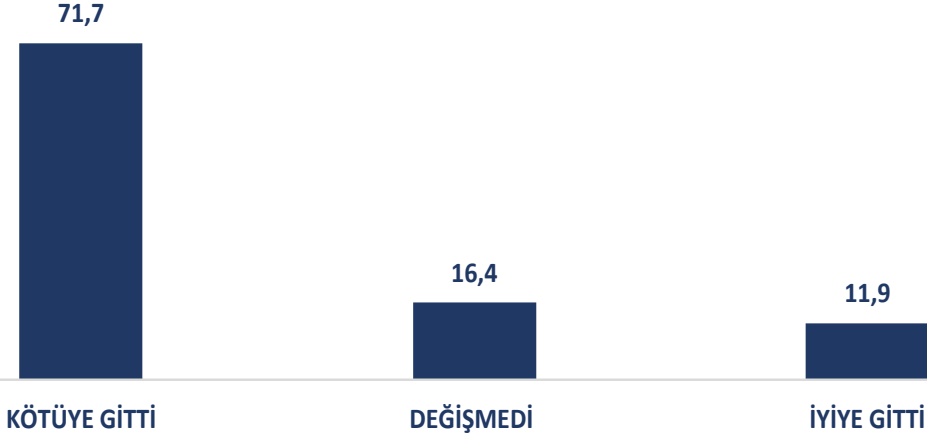

Katılımcıların %48,6'sı lise altı, %28,5'i lise mezunu, %22,9'u ise üniversite mezunu ve üstü öğrenim grubundan oluşmaktadır.

II. BÖLÜM:

SEÇİM GÜNDEMİ VE SEÇMEN NABZİ

SON BİR YILDA EKONOMİK DURUMUNUZ NASIL DEĞİŞTİ?

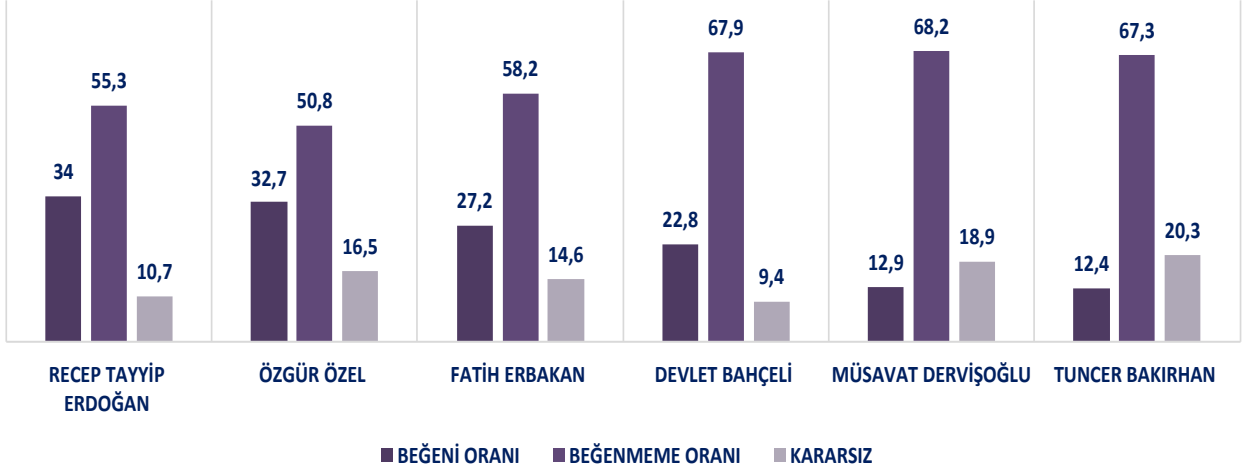
Son bir yılda ekonomik durumunuz nasıl değişti sorusuna katılımcıların %71,7'si kötüye gitti, %16,4'ü değişmedi, %11,9'u iyiye gitti yanıtını vermişlerdir.

SİZCE ERKEN GENEL SEÇİM YAPILMALI MIDIR? FİKRİM YOK/CEVAP YOK DAĞITILMIŞ HALİ

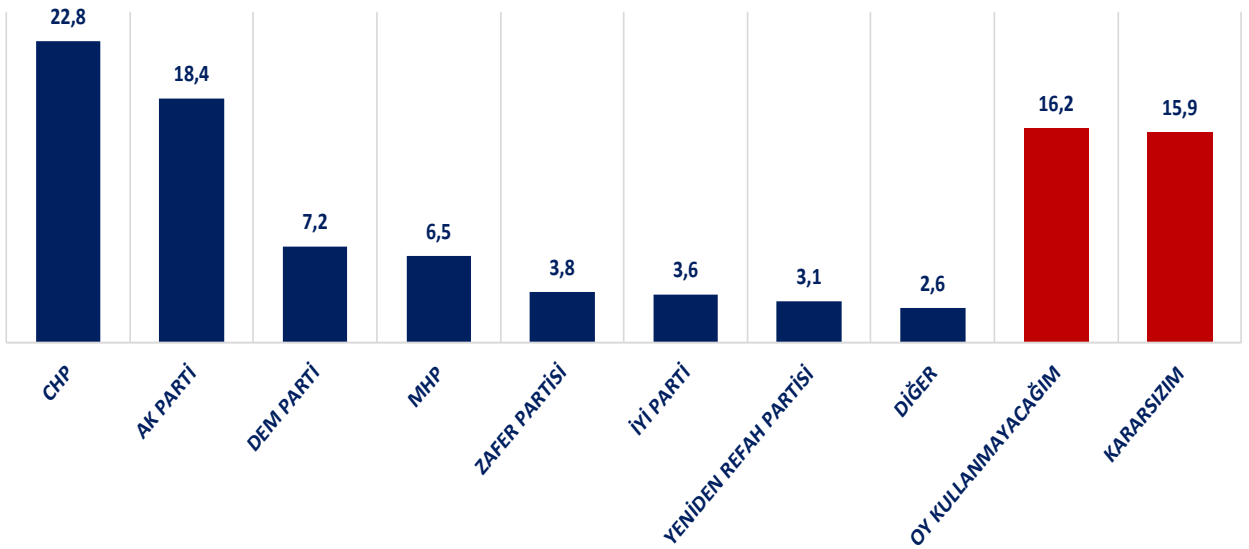
Fikrim yok/Cevap yok seçeneği dağıtıldıktan sonra erken genel seçim yapılmalı mıdır sorusuna evet diyenlerin oranı %58,5, hayır diyenlerin oranı %41,5'tir.

ŞİYASİ PARTİ LİDERLERİNİN BEĞENİ DURUMU

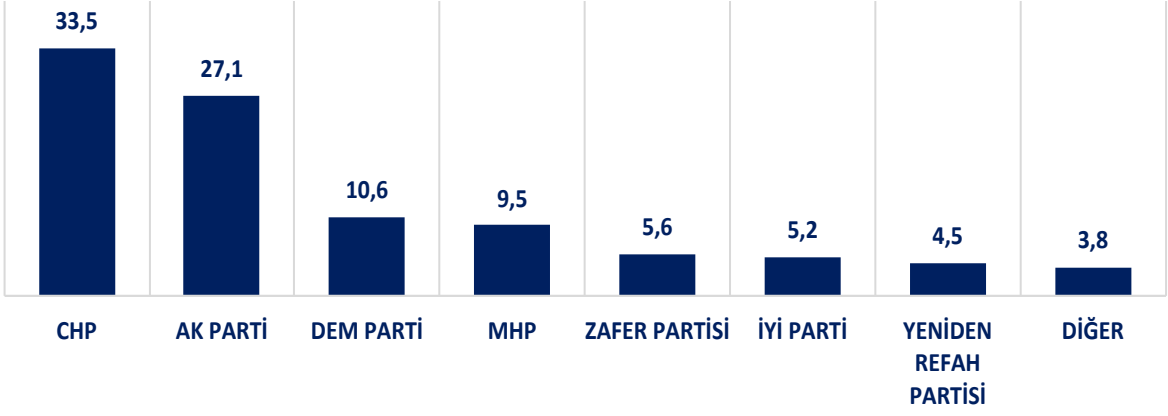
Recep Tayyip Erdoğan'ın beğeni oranı %34, beğenmeme oranı %55,3, kararsızlar %10,7; Özgür Özel'in beğeni oranı %32,7, beğenmeme oranı %50,8, kararsızlar %16,5; Fatih Erbakan'ın beğeni oranı %27,2, beğenmeme oranı %58,2, kararsızlar %14,6; Devlet Bahçeli'nin beğeni oranı %22,8, beğenmeme oranı %67,9, kararsızlar %9,4; Müsavat Dervişoğlu'nun beğeni oranı %12,9, beğenmeme oranı %68,2, kararsızlar %18,9; Tuncer Bakırhan'ın beğeni oranı %12,4, beğenmeme oranı %67,3, kararsızlar %20,3'tür.

BU PAZAR SEÇİM OLSA HANGİ PARTİYE OY VERİRSİNİZ?

Katılımcılar bu pazar seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz sorusuna %22,8 CHP, %18,4 AK Parti, %7,2 DEM Parti, %6,5 MHP, %3,8 Zafer Partisi, %3,6 İYİ Parti, %3,1 YRP yanıtını vermişlerdir. Oy kullanmayacağını belirtenlerin oranı %16,2, Kararsızların oranı ise %15,9'dur.

**BU PAZAR SEÇİM OLSA HANGİ PARTİYE OY VERİRSİNİZ?
KARARSIZLAR DAĞITILDIKTAN SONRA**

Oy kullanmayacağını beyan edenler ve Kararsızlar dağıtıldıktan sonra oranlar %33,5 CHP, %27,1 AK Parti, %10,6 DEM Parti, %9,5 MHP, %5,6 Zafer Partisi, %5,2 İYİ Parti, %4,5 YRP olarak görülmektedir.